PPS-1909 Seat No.________

M. A. (Sem. - II) Examination

April / May - 2016

CC-201 : Sanskrit

(१) कर्णभारम् (२) उरुभङ्गम्

Time : 3 Hours] [Total Marks : 70

१ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો : ७

(१) अत्युग्रदीप्तविशद समरेऽग्रगण्यः
शौर्ये च संप्रति सशोकमुपेति धीमान् ।
प्राप्ते निदाघसमये घनराशिरुद्धः
सूर्य; स्वभावरुचिमानिव भाति कर्णः ॥

(२) कृत्ते वज्रमुखेन नाम कृमिणा दैवान्ममोरूद्वये
निद्राच्छेदभयादसह्यत गुरोर्धैर्यात्तदा वेदना ।
उत्थाय क्षतजाप्लुतः स सहसा रोषानलोदीपितो
बुद्धवा मां च शशाप कालविफलान्यस्त्राणि ते सनिवति ॥

(३) गुणवदमृतकल्पक्षीरधाराभिवर्षि
द्विजवर । रुचितं ते तृप्तवत्सानुयात्रम् ।
तरुणमधिकमर्थि प्रार्थनीयं पवित्रं
विहितकनकशृङ्ग गोसहस्त्रं ददामि ॥

(४) अनेक यज्ञाहुतितर्पितो द्विजैः
किरीटिमान् दानवसंघमर्दनः ।
सुरद्विपास्फालन–कर्कशाङ्गुलि–
र्मया कृतार्थः खलु पाकशासनः ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** શ્લોકોનો અનુવાદ કરો : ૭

(१) वैरस्यायतनं बलस्य निकषं मानप्रतिष्ठागृहं
युद्धेष्वप्सरसां स्वयंवरसभां शौर्यप्रतिष्ठां नृणाम् ।
राज्ञां पश्चिमकालवीरशयनं प्राणांग्निहोमक्रतुं
संप्राप्ता रणसंज्ञमाश्रमपदं राज्ञां नभःसंक्रमम् ॥

(२) स्पृष्ट्वा खाण्डवधूमरञ्जितगुणं संशप्तकोत्सादनं
स्वर्गाक्रन्दहरं निवातकवचप्राणोपहारं धनुः ।
पार्थेनास्त्रबलान्महेश्वररणक्षेपावशिष्टैः शरै–
र्दर्पोत्सिक्तवशा नृपा रणमुखे मृत्योः प्रतिग्राहिताः ॥

(३) येनेन्द्रस्य स पारिजातकतरुमानेन तुल्यं हृतो
दिव्यं वर्षसहस्रमर्णवजले सुप्तश्च यो लीलया ।
तीव्रां भीमगदां प्रविश्य सहसा निर्व्याजयुद्धप्रिय–
स्तेनाहं जगतः प्रियेण हरिणा मृत्योः प्रतिग्राहितः ॥

(४) भिन्ना मे भ्रूकुटी गदानिपनितैर्व्यायुद्धकालोत्थितै–
र्वक्षस्युत्पतितैः प्रहाररुधिरैर्हारावकाशो हृतः ।
पश्येमौ व्रणकाञ्चनाङ्गदधरौ पर्याप्तशोभौ भुजौ
भर्ता ते न पराङ्गमुखो युधि हतः किं क्षत्रिये रोदिषि ॥

૨ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો. ૭

(१) उभे बहुमते लोके नास्ति निष्फलतां रणे ।

(२) हुत्तं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ।

(३) हतेषु देहेषु गुणा धरन्ते ।

(४) शक्रः खलु मया वञ्चितः ।

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો. ૭

(१) शिक्षान्वितो नरपति बलवांस्तु भीमः ।

(२) दत्तमूल्या इव मे प्राणाः ।

(३) अहो वैरं पश्चातापः संवृत्तः ।

(४) येनैव मानेन समं प्रसूतस्तेनैव मानेन दिवं प्रयामि ।

૩ ઉરુભંગનું કરુણાંતિકા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૩ કર્ણનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

(૧) કવચ-કુંડળદાન પ્રસંગ

(૨) કર્ણભાર - શીર્ષક

(૩) ભીમનું પાત્ર

(૪) યોદ્ધાઓએ કરેલું યુદ્ધભૂમિનું વર્ણન

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ **સાત** પ્રશ્નોના જવાબ **બે-ત્રણ** વાક્યોમાં લખો : ૧૪

(૧) યુદ્ધભૂમિની સરખામણી કઈ કઈ વસ્તુઓ સાથે કરવામાં આવી છે ?

(૨) ઉરુભંગના મંગલશ્લોકમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?

(૩) ગદાયુદ્ધના સાક્ષીઓ કોણ હતા ?

(૪) દુર્યોધનની પત્નીઓના નામ લખો.

(૫) બાળક દુર્જયને દુર્યોધન શી સલાહ આપે છે ?

(૬) રથમાંથી શિયાળવીઓ દ્વારા ખેંચાતા શબની સરખામણી કોની સાથે કરવામાં આવી છે ?

(૭) કવચ-કુંડળના બદલામાં ઈન્દ્ર કર્ણને કઈ વિદ્યા આપે છે ?

(૮) મહાભારતના કયા પર્વમાં કર્ણભારની કથા સમાવિષ્ટ છે ?

(૯) પરશુરામ કર્ણને કયો શાપ આપે છે ? શા માટે ?

(૧૦) બ્રાહ્મણ વેશે આવેલા ઈન્દ્રને કર્ણ કઈ કઈ વસ્તુઓ દાનમાં આપવાની તૈયારી દર્શાવે છે ?